

ZÁVĚŤ POMÁHÁ

P R Ů V O D C E D A R O V Á N Í M
N A D O B R O Č I N N É Ú Č E L Y

ZA SNADNÉ
DÁRCOVSTVÍ

OBSAH

PROČ ZÁVĚŤ POMÁHÁ?	03
ČÍSLA A FAKTA	04
PŘÍBĚHY DÁRCŮ: „SNAD JEŠTĚ NAVŠTÍVÍM TUNISKO,“ DOUFÁ DÁRKYNĚ SOŇA NIGRINOVÁ	05
PŘÍBĚHY DÁRCŮ: ODKAZ KATEŘINY ŠMÍDKOVÉ FINANČNĚ I MORÁLNĚ POMÁHÁ VĚDKYNÍM	06
PŘÍBĚHY DÁRCŮ: DAR MILOVNÍKA PAPOUŠKŮ POMŮŽE PRAŽSKÉ ZOO POSTAVIT PAVILON VZTAH MEZI DÁRCEM A ČLOVĚKEM V TÍSNI JE HLUBOKÝ UŽ ZA ŽIVOTA URBANISTKA CHCE DAREM NADACI PARTNERSTVÍ PODPOŘIT UDRŽITELNÝ ŽIVOT VE MĚSTECH	07
MÝTY A FAKTA	08
ROZHOVOR: „MNOHO LIDÍ O ZÁVĚTI PŘEMÝŠLÍ, ALE MÁLOKDO JI NAPÍŠE,“ ŘÍKÁ JINDŘIŠKA PROKOPOVÁ	09
CO ŘÍKAJÍ OBDAROVANÍ?	11
JAK DAROVAT	12
JAK SEPSAT ZÁVĚŤ	13
KOLIK STOJÍ SLUŽBY NOTÁŘE	14
UŽITEČNÉ ODKAZY	14
O KOALICI ZA SNADNÉ DÁRCOVSTVÍ	15

PROČ ZÁVĚŤ POMÁHÁ?

Vážení čtenáři,

víme, že závěť není téma, o kterém by se člověku přemýšlelo snadno. Ale přesto má smysl se touto otázkou zabývat, protože **závěť pomáhá**. Sepsáním závěti **pomůžete sobě** – zkušenosti ukazují, že vyřešení odkazu přináší lidem úlevu. **Pomůžete** zároveň svým případným **dědicům** – bude jasné, komu co odkazujete, a můžete tak předejít sporům. A konečně: **prostřednictvím závěti můžete pomoci i dobročinné nebo veřejně prospěšné organizaci** – věnováním peněz, nemovitosti či cenných papírů lze podpořit třeba známou neziskovou organizaci nebo místní spolek.

Tento způsob dárcovství je **v zahraničí poměrně běžný**. Například ve Spojených státech amerických darují lidé v závětech charitě více peněz než všechny americké firmy. Ve Velké Británii odkazuje majetek na dobročinné účely asi 20 % lidí. V roce 2015 tak Britové odkázali na charitu přes 2,3 miliardy liber. V České republice se dary formou závěti teprve rozvíjejí.

Dar neziskové organizaci formou závěti nejčastěji využívají:

- Lidé, kteří **nemají dědice** a jejich majetek by zbytečně propadl státu.
- Lidé, kteří **za svého života podporovali** charitu dary či dobrovolnictvím – a chtějí svým způsobem pomáhat i po smrti.
- Lidé, kteří si přejí, aby jejich **odkaz přežival**.
- Lidé, kteří **již zabezpečili své dědice** a chtějí část majetku věnovat na účel, v němž spatřují smysl.

Na následujících stránkách vám právě darování ze závěti podrobněji představíme. Tímto průvodcem navazujeme na kampaň **Závěť pomáhá**, kterou jsme v rámci **koalice Za snadné dárcovství** připravili v roce 2014. Naše koalice sdružuje přes 30 významných českých neziskových organizací, z nichž některým už dárci touto formou pomohli.

Věříme, že informacemi a radami pomůžeme vám všem, kteří o sepsání závěti uvažujete. **Rozhodnete-li se ve svém odkazu myslet i na svou oblíbenou dobročinnou organizaci, děkujeme vám.**

Eliška Froschová Stehlíková
koordinátorka koalice Za snadné dárcovství

ČÍSLA A FAKTA

259 981 010 Kč

Tolik činí hodnota majetku, který v roce 2016 propadl státu po lidech, kteří neměli dědice či nesepsali závěť. Včasným řešením odkazu lze zabránit propadnutí majetku státu a s odkazem naložit účelněji – třeba ve prospěch nějaké neziskové organizace, kterou si dárcé sám zvolí.

„V případech, kdy zemřelý nemá žádného zákonného nebo závětního dědice, připadne jeho majetek státu jako tzv. odúmrtí. V roce 2016 řešil Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových (ÚZSVM) 1 627 případů odúmrtí. Mírný pokles v posledních letech je dán jednak rozšířením okruhu dědiců v souvislosti s novým občanským zákoníkem a také větší osvětou občanů v této oblasti – například sepsáním závěti ve prospěch dobročinných organizací.“

Radek Ležatka, tiskový mluvčí Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových

$\frac{3}{4}$ obyvatel ČR

Taková část obyvatel ČR má zkušenosti se spory o majetek při dědictví. Včasným sepsáním závěti lze předejít nejasnostem a sporům, často velmi zdoluhavým a komplikovaným.

Zdroj: Průzkum zpracovaný analytikem Ivanem Tomkem s využitím online panelu společnosti IPSOS ČR. Průzkumu se v srpnu 2016 zúčastnilo 525 lidí.

58 % seniorů

Tolik procent českých seniorů považuje pomoc formou daru ze závěti za správnou. Darem dobročinné organizaci formou závěti lze pomáhat nejen za života, ale i po něm.

Zdroj: Průzkum společnosti Comtech Group uskutečněný v červnu 2014 formou hloubkových rozhovorů se 160 seniory.

PŘÍBĚHY DÁRCŮ

SOŇA
NIGRINOVÁ

**„SNAD JEŠTĚ
NAVŠTÍVÍM TUNISKO,
DOUFÁ DÁRKYNĚ
SOŇA NIGRINOVÁ**

Paní Soňa Nigrinová je tlumočnice a překladatelka, které ani zdravotní problémy nezabránily věnovat se tomu, co ji celý život těší. V pravé kyčli má endoprotézu, v koleni další umělý kloub a trpí plicní hypertenzí. „Prostě nemohu dýchat,“ vysvětluje. V IKEMu jí sice lékaři pomáhají, avšak dostala podmínku: žádné cestování! „Nakonec mi lékaři dovolili odjet aspoň teď na jaře do Francie, která mě vždycky dokáže nabít pozitivní energií,“ vypráví paní Soňa. „Když se prý budu držet, snad mi lékaři dovolí ještě jednou navštívit Tunisko, kde jsem rok studovala,“ doufá.

Paní Soňa vystudovala obor francouzština-arabština a stala se nejmladší tlumočnicí a překladatelkou v Pražské informační službě. Nejraději překládala filmové scénáře či publikace o Praze, cestovala po světě a stála i u zrodu katedry tlumočnictví a překladatelství na tehdejší Universitě 17. listopadu.

Všechno to vypadá na báječný život, ale ten osobní se jí moc nevydařil. Dvě její manželství se rozpadla, děti mít

nemohla. S prvním manželem adoptovali chlapečka, ale dnes již padesátiletý muž je v nedohlednu...

Paní Soňa tak svůj smysl pro pomoc druhým vkládá do pomoci potřebným. Podporuje dva chlapce na Konzervatoři Jana Deyla pro zrakově postižené v Praze 1 a škole už dříve věnovala půl milionu korun z prodeje chalupy. Honoráře ze svých překladů posílala třeba na Konto Bariéry.

Když se po varování lékařů, že její zdravotní stav je velmi vážný, rozhodla před dvěma lety sepsat závěť, odkazuje v ní byt po rodičích Výboru dobré vůle – Nadaci Olgy Havlové. „Nesmírně se mi tím ulevilo, že jsem díky své spolužačce, profesorce Heleně Illnerové, našla tohle řešení,“ komentuje svůj počín.

Je to velkorysý dar, ale přejme paní Soně ještě hodně spokojeně prožitých let. A snad i to její milované Tunisko jí lékaři dovolí navštívit!

Text a foto: Irena Šatavová

PŘÍBĚHY DÁRCŮ

KATEŘINA
ŠMÍDKOVÁ

**ODKAZ KATEŘINY
ŠMÍDKOVÉ
FINANČNĚ I MORÁLNĚ
POMÁHÁ VĚDKYNÍM**

Kateřina Šmídková byla profesorkou ekonomie – působila jako ředitelka výzkumu České národní banky, profesorka Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy a jako členka představenstva České společnosti ekonomické (ČSE). Bohužel jí nebylo dopřáno příliš mnoho času, aby mohla ve své práci pokračovat: zemřela v dubnu 2014 ve věku 46 let.

V dopise na rozloučenou, který adresovala právě České společnosti ekonomické (jež sdružuje několik set odborných pracovníků a příznivců oboru ekonomie a usiluje o popularizaci ekonomie v ČR), vyjádřila své přání vytvořit cenu, která by podporovala české vědkyně v oblasti ekonomie. Důvodem právě tohoto záměru bylo přesvědčení paní profesorky, že pro ženy je z různých důvodů těžší uskutečnit vědeckou kariéru.

Přímo v dopise upřesnila, že pro cenu vyhrazuje 1 milion korun. Po dohodě České společnosti ekonomické a rodičů paní profesorky bylo rozhodnuto o založení svěřenského fondu, který mohl nejlépe naplnit stanovené přání. Do fondu vložil pan Šmídek 1,1 milionu z pozůstalosti (100 000 Kč bylo určeno na pokrytí právních a administrativních nákladů na založení fondu)

a tři členové ČSE se stali správci fondu. ČSE není vlastníkem peněz ve fondu, ale prostředky spravuje v souladu se statutem fondu a dopisem na rozloučenou.

Tímto způsobem vznikla Cena Kateřiny Šmídkové pro nejlepší českou ekonomku s vynikající vědeckou publikační činností. Smyslem ceny je ocenit české ekonomky, ať již žijící v České republice nebo v zahraničí, nebo zahraniční ekonomky dlouhodobě žijící v ČR s mimořádně kvalitní vědeckou publikační činností a podpořit jejich další profesní rozvoj.

Cena se uděluje jednou za dva roky a váže se k ní odměna ve výši 100 000 Kč, ocenění tak může být díky odkazu udělováno ještě mnoho let. První Cena Kateřiny Šmídkové byla vyhlášena v květnu 2015.

„Neměla jsem bohužel příležitost s Katkou před koncem jejího života o jejím rozhodnutí mluvit. Z toho, jak jsem ji znala, ovšem vím, že to byla výjimečná žena, která podporovala jiné kolem sebe na cestě k úspěchu a přála jim ho. Měla ráda svou práci a věděla, že cesta ženy ve vědě je náročná. Její odkaz chápu jako výzvu ženám, aby šly za svým cílem, aby pokračovaly v tom, co ona nemohla díky nemoci dokončit, a nabídla jim k tomu svou finanční i morální podporu,“ říká Jaroslava Švarcbachová, blízká kamarádka paní profesorky.

V roce 2015 byla paní profesorce udělena in memoriam Cena Via Bona v kategorii Dar ze závěti. Když rodiče Kateřiny Šmídkové dostali otázku, co pro ně ocenění znamená, odpověděli: *„Uspokojení, že takové (dobré) činy přežívají člověka, který je vykonal.“*

PŘÍBĚHY DÁRCŮ

DAR MILOVNÍKA PAPOUŠKŮ POMŮŽE PRAŽSKÉ ZOO POSTAVIT PAVILON

Chovatel papoušků pan Stanislav Rákos odkázal pražské zoo přes deset milionů korun a další nemovitosti významné hodnoty. Z peněz se Zoo Praha rozhodla postavit nový pavilon pro papoušky a domy pravděpodobně poslouží jako byty pro zaměstnance. Pan Rákos byl od roku 1945 členem Klubu přátel exotického ptactva a patřil mezi přední české znalce a chovatele papoušků.

Zdroj: zpravy.aktualne.cz

VZTAH MEZI DÁRCEM A ČLOVĚKEM V TÍSNI JE HLUBOKÝ UŽ ZA ŽIVOTA

Pan Pavel Žofka podporuje pravidelně práci Člověka v tísni a v průběhu let se mezi dárce a obdarovaným vytvořil takový vztah, že se pan Žofka rozhodl darovat organizaci činžovní dům na Žižkově. „Původně uvažoval o závěti, ale nakonec se rozhodl zbavit se povinnosti správy tohoto majetku a daroval nám činžovní dům již za života. Při podpisu darovací smlouvy se mu trochu třásla ruka, a když byly oficiality ukončeny, začal se usmívat a řekl nám, jaká je to pro něj úleva, že to má pro sebe vyře-

šené,“ vzpomíná Tomáš Vyhnálek z Člověka v tísni. „Dům teď spravujeme a z výtěžku z nájmu pomáháme lidem v tísni,“ doplňuje Tomáš Vyhnálek.

URBANISTKA CHCE DAREM NADACI PARTNERSTVÍ PODPOŘIT UDRŽITELNÝ ŽIVOT VE MĚSTECH

Paní Eva Čermáková je urbanistka a překladatelka žijící částečně v Sydney a v Teplicích. Celý život podporuje organizace zasazující se o zlepšování životního prostředí a udržitelný život. „Díky mé profesi mi obzvláště jde o udržitelný život ve městech, městských sídlech, dnes tolik kompromitovaných náporom automobilové dopravy, která dominuje městskému veřejnému prostoru. Cyklistickou dopravu vidím jako řešení řady současných problémů městského života a prostředí.“

Paní Čermáková se rozhodla podpořit sepsáním závěti organizaci Auto*Mat a Nadaci Partnerství. „Kromě řady jiných činností dělá vše pro to, aby doprava, která je součástí městského prostoru, byla bezpečnější, plynulejší, vyváženější a aby cyklodoprava v něm měla své místo. Upřednostnění cyklistiky v dopravě zejména v městských oblastech je k dosažení tohoto cíle klíčové. Proto Nadaci ve své závěti odkazují část svého jmění.“

MÝTY A FAKTA

Mýtus: „Jakmile napíšu závěť, umřu.“

Fakt: Lidé, kteří sepsali závěť, se v průměru dožili vyššího věku.

Mnoho lidí se bojí sepsat závěť, protože se obává, že tím uspíší svůj odchod. Z některých výzkumů ovšem vyplývá, že je tomu právě naopak. Podle výzkumu profesora Jamese Russella z USA se lidé, kteří sepíší závěť ve prospěch dobročinné organizace, dokonce dožívají vyššího věku než ostatní lidé. Pro většinu lidí je navíc uzavření závěti ve prospěch dobré věci spojeno s pozitivními emocemi a nalezením radosti ze svého konání.

» **Přečtěte si na našem webu další příběhy dárců a inspiруйте se: www.zavetpomaha.cz/pribehy-darcu/**

Mýtus: „Darovat ze závěti si můžou dovolit jen bohatí.“

Fakt: Darovat může každý. I malý dar má smysl.

Někteří lidé soudí, že když nemají velký majetek, nemá smysl, aby něco odkázali neziskové organizaci. Ve skutečnosti každý dar má smysl.

» **Podívejte se na webové stránky neziskové organizace, které byste chtěli něco věnovat, nebo se zeptejte telefonicky, jakým způsobem jí pomůže i malý dar. Možná budete překvapeni.**

Mýtus: „Co tomu řekne rodina, že dávám něco na charitu.“

Fakt: Neziskové organizaci můžete odkázat třeba jen jednu konkrétní věc nebo dílčí finanční částku.

Rozhodnete-li se v závěti myslet na neziskovou organizaci, neznamená to, že jí musíte odkázat všechno. Pokud máte dědice, tak to ostatně ani nejde – až na výjimečné případy nemůžete tzv. nepominutelné dědice vynechat.

» **Podrobnosti o dědicích ze zákona najdete např. na našem webu www.zavetpomaha.cz/nejcastejsi-otazky/ nebo vám poradí notář.**

Mýtus: „Sepsání závěti je složité a drahé.“

Fakt: Sepsání závěti je jednoduchý úkon bez velkých nákladů.

Lidé si myslí, že sepsání závěti je složité a stojí moc peněz. Ve skutečnosti se jedná o relativně jednoduchý úkon. Sepsání a uložení závěti u notáře stojí 1 800 Kč bez DPH.

» **Podívejte se na stranu 12 na podrobnější informace, jak závěť sepsat.**

ROZHOVOR

JINDŘIŠKA PROKOPOVÁ

**„MNOHO LIDÍ O ZÁVĚTI
PŘEMÝŠLÍ, ALE MÁLOKDO
JI NAPÍŠE,“ ŘÍKÁ
JINDŘIŠKA PROKOPOVÁ**

Jindřiška Prokopová pracuje jako psychosociální pracovnice a vedoucí Podpůrného týmu v domácím hospici Cesta domů. Pomáhá lidem na konci života a jejich blízkým vyrovnat se s tímto náročným životním obdobím. Často tak s lidmi, kteří vědí, že se blíží čas jejich odchodu, hovoří kromě jiného i o posledních přáních a závětech.

Závěť mají mnozí lidé spojenou výhradně s koncem života. Proč má smysl o vyřešení svého odkazu přemýšlet dřív?

Ve své praxi se setkávám s lidmi, kteří jsou nevyлечitelně nemocní. A vím, že špatně se odchází lidem, kteří mají nevyřešené věci. Ale na smrtelné posteli bývá už na závěť pozdě: když lidem není dobře a smrt je blízko, většinou už nemají příliš sil něco takového řešit. Navíc v těchto chvílích jsou peníze a majetek ty méně důležité věci: lidé obvykle chtějí uzavřít své vztahy anebo vyslovit věty, které nestihli říct. Často mají přání vidět třeba někoho z rodiny nebo z přátel. V seznamu priorit,

na které má nemocný člověk na konci života sílu, není závěť na prvním místě. Proto je dobré mít majetkové záležitosti vyřešené už dříve.

Psaní závěti je jedno z témat, o kterém se moc nemluví. Proč?

Protože psát závěť znamená do jisté míry „zvědomit si“ smrt. Najednou si uvědomíme, že i náš čas zde je omezený, dotkneme se vlastní křehkosti a smrtelnosti. A lidé se bojí, že si tak smrt přitáhnou. Ale tak to není.

Kdy by tedy měl člověk závěť napsat?

Myslím, že ideální čas je ve chvíli, kdy se smrt zdá ještě daleko a člověk je plný sil a ví, co by chtěl komu dát a na kom a na čem mu záleží. Závěť se může týkat rozdělení velkého majetku, ale také věcí, které nemají závažnou finanční hodnotu, ale člověk k nim má speciální vztah. Bývají to šperky, hodinky, obrázky... Pro někoho je to třeba kolo – mnoha lidem záleží na tom, kdo bude na jejich oblíbeném kole jezdit. Podobně lidé takto mohou rozhodnout o tom, jak se po jejich smrti naloží třeba s knihovnou nebo sbírkou brouků. I s takovou situací jsem se v praxi setkala: jeden pán odkázal svou celoživotní sbírku brouků muzeu, a dokonce s tím počítal už dlouhá desetiletí při vytváření sbírky: „Vždycky jsem přece věděl, že má sbírka je velká vzácnost, ale do hrobu si ji nevezmu.“

ROZHOVOR

Když člověk závěť včas napíše, co mu to přinese?

Napsání závěti obvykle pro lidi představuje velkou úlevu. Někteří umírající lidé, kteří si závěť včas zařídili a mají „čistý stůl“, sami říkají: „Já jsem tak rád, že jsme to udělali už dávno.“ Naopak někteří pozůstali, kteří jsou najednou postaveni před komplikovaná dědická řízení, si zpětně povzdychnou: „Proč jsme to tenkrát nevyřešili?“ Pozůstali jsou zrcením ztrátou a ještě musí běhat po úřadech. Někdy jsou ty záležitosti složité, třeba i obyčejný přepis auta. Anebo v případech, kdy neexistuje dědic, majetek zbytečně propadne státu.

Začít nahlas mluvit o závěti nebo posledních přáních je ovšem těžké, obzvlášť třeba s vážně nemocnými lidmi. Jak takový rozhovor začít?

Člověku, který chce mít své věci vyřešené, je důležité dát prostor pro to, aby mohl svá přání vyjádřit. Nesouvisí to samozřejmě jenom s majetkem, ale také s přáním ohledně způsobu léčby, zacházení s tělem nebo průběhem pohřbu. Můžeme se ho zeptat: Na čem ti záleží? Na co nemám zapomenout? Co pro tebe můžu udělat? Co je pro tebe opravdu důležité? Málokdo totiž umí vyslovit taková svá přání sám od sebe.

Kdy lidé obvykle začnou zvažovat, že by měli závěť napsat?

O závěti lidé často poprvé přemýšlejí ve chvíli, kdy vážně onemocní anebo se ve svém okolí se smrtí setkají.

Ale jen málo lidí dokáže od přemýšlení přejít k činu. Ta chvíle, kdy se vás takovým zážitkem dotkne smrtelnost, bývá krátká a intenzivní, ale když vše dobře dopadne a nemocný člověk se uzdraví, ta potřeba opět pomine. Mnoho z nás na závěť během života pomyslí, ale málokdo ji napíše.

Liší se nějak přístup k závětím u mužů a žen?

Muže více trápí, že si věci nezařídili včas. A taky mívájí obavy, co všechno manželce nestihli vysvětlit a jestli vše bez nich zvládne. Bývají to i vyloženě praktické věci: jak se zazimovává chalupa nebo kde tam jsou pojistky. Zažila jsem případ muže, který věděl, že umírá, a přesvědčoval manželku, co vše musí ještě za jeho života zařídit. „Chci se o tebe postarat, až tady nebudu,“ vysvětloval jí. Ta z toho byla vyčerpaná, starala se o něj, a přitom obíhala úřady a notáře. Ale později, když manžel zemřel, tak přiznala, že je ráda, že má vše vyřízené.

Jak překonat strach z psaní závěti, který si možná mnozí z nás v sobě nosíme?

Být plně otevřený životu a současně počítat s tím, že jednou zemřeme – i když máme mnohdy v životě pocit, že máme vše ve své moci, tak v případě smrti tomu tak není. Pustit se do psaní závěti vyžaduje odvalu, statečnost a vytrvalost. Když ale lidé napíší závěť, obvykle jim to hodně pomůže, jsou spokojení, že to zvládli, a zažívají úlevu. Buď hned, anebo někdy v budoucnu.

CO ŘÍKAJÍ OBDAROVANÍ?

„Velmi si vážíme pomoci a důvěry všech, kteří se rozhodli zahrnout naši organizaci

do své poslední vůle. Takto získané prostředky jsou věnovány na pomoc dětem bez rodinného zázemí, aby našly láskyplný domov u svých biologických nebo pěstounských rodičů. Umožňují nám zajistit lepší budoucnost pro děti, které neměly při svém vstupu do života příliš štěstí. A věřím, že právě tento způsob pomoci je tím nejlepším pokračováním odkazu všech, kteří se na ohrožené děti rozhodli pamatovat také po své smrti.“

Jindra Šalátová,
národní ředitelka SOS dětských vesniček

„Dary ze závěti považujeme za velkou počtu. Vnímáme je jako vyjádření dárcovy na-

prosté důvěry a souznění s naším posláním, a proto k takovým darům přistupujeme s velkou pokorou. Jsou pro nás současně mravním závazkem pokračovat v práci a naplňovat své poslání. Velký dar ze závěti umožnil v Sue Ryder vytvořit finanční „polštář“, díky kterému jsme si mohli dovolit svobodně investovat do rozvoje organizace. V rámci dědictví jsme se stali spolumajiteli pronajmaného bytu a domu, které přináší sice drobný, ale pravidelný a dlouhodobý příjem. Dostali jsme tak víc než peníze, dostali jsme jedinečnou příležitost začít pracovat na tom, abychom v budoucnu poradili mnohem více lidem s řešením starostí, které s sebou přináší stáří. Každého rozhodnutí obdarovat Sue Ryder ze závěti si nesmírně vážíme.“

Matěj Lejsal,
ředitel Domova Sue Ryder

foto: Lenka Hatašová

„Prostřednictvím darů ze závěti se setkáváme s hluboce lidskými příběhy lidí, kteří po

sobě zanechávají nejenom vzpomínky a hodnoty, které celý život budovali, ale také trvalý odkaz těm nejpotřebnějším dětem. Děti, kterým jsme díky těmto darům mohli pomoci, se tak – aspoň částečně – stávají jejich dědici. Darů ze závěti dostáváme každý rok několik. Zajímavé je to, že žádnému z těchto dárců nebylo méně než 90 let. To by potvrdzovalo výzkumy, že lidé, kteří své poměry vyřeší ještě během života, se v průměru dožívají vyššího věku. Často jde o lidi, kteří z nejrůznějších důvodů nemají zákonné dědice, proto přemýšlejí, jak se svými hodnotami naložit a zda je správné, aby jejich majetek připadl státu. Jejich podpory si velice vážíme, protože žije dál v dětech, kterým můžeme zajistit zdraví, výživu a vzdělání...“

Pavla Gomba,
ředitelka UNICEF ČR

JAK DAROVAT

Pokud jste dospěli k rozhodnutí, že chcete sepsat závěť – třeba i ve prospěch neziskové organizace –, je důležité nepodcenit její formální náležitosti, protože jinak by nemusela být platná. Doporučujeme proto poradit se s notářem.

I když zde všude uvádíme termín „závěť“, není to jediná právní forma, kterou můžete něco někomu věnovat. Podívejte se tedy nejdříve na tři možnosti darování:

V **ZÁVĚTI** můžete věnovat **celý majetek nebo jeho část**. Dědic dědí majetek, ale i případné dluhy. Závěť musí být sepsána písemně a musí splňovat další podmínky, podle toho, jaký typ závěti zvolíte. Je to nejběžnější forma odkazování majetku, a proto si ji dále popíšeme nejpodrobněji.

DĚDICKOU SMLOUVOU můžete věnovat **nejvýše ¾ svého majetku člověku nebo organizaci, s kterou smlouvu uzavřete**.

Výhoda: na využití daru se dohodnou obě strany předem.

Nevýhoda: na rozdíl od závěti dědickou smlouvu nemůžete později jednostranně odvolat nebo měnit, můžete tak činit jen dohodou s druhou stranou – je proto třeba si uzavření dědické smlouvy dobře rozmyslet.

Dědická smlouva se uzavírá formou notářského zápisu. Notář pak smlouvu uloží v *Evidenci právních jednání pro případ smrti*.

- **Uvažujete-li o věnování majetku na dobročinné účely dědickou smlouvou, obraťte se na organizaci, se kterou byste chtěli smlouvu uzavřít.**

ODKAZEM můžete **nařídít svému dědicovi, aby z dědictví někomu dal peníze nebo jinou konkrétní věc menší hodnoty** (řádově tisíců až desetitisíců Kč). Může to být peníze, jednotlivá movitá nebo nemovitá věc, spoření na účtu apod.

Výhoda: věnujete právě to, co určíte. Ten, kdo odkaz nabývá, ale nedědí případné dluhy.

Nevýhoda: odkázaná věc se nenabývá přímo z dědictví, ale od dědice. Tím je trochu menší jistota, že odkaz bude skutečně splněn.

Věnujete-li například formou odkazu na dobročinné účely auto nebo peníze neziskové organizaci, pak tato se dědického řízení neúčastní a nenabude odkaz přímo z dědictví, pouze nabude právo na odkaz vůči dědici. O tom, že byl odkaz zřízen, však musí být v průběhu dědického řízení zpravena, což zkontroluje notář.

Některé odkazy (např. auto) se vypořádají ještě v průběhu dědictví a notář před potvrzením dědictví zkontroluje, zda byly vypořádány. Jiné odkazy, splatné později (např. peníze), musejí být před potvrzením dědictví zajištěny. Toto „dohlížení“ notáře se uplatní právě v případě odkazů na dobročinné nebo veřejně prospěšné účely a mělo by předejít situacím, kdy by dědic poté, co nabyl dědictví, odkaz nesplnil.

- **Nejste-li si jistí, zda je odkaz vhodný, poradte se s organizací, které chcete něco darovat.**

JAK SEPSAT ZÁVĚŤ

Závěť sepsaná notářem

Nejjistěji ochrání vaši vůli závěť sepsaná ve formě notářského zápisu. O sepsání závěti můžete požádat kteréhokoli notáře.

„Sepsání závěti notářem oproti jiným formám dává jistotu, že závěť bude mít ty důsledky, které pořizovatel zamýšlel a pozůstalost bude skutečně podle jeho vůle projednána. Při pořizování závěti je třeba být si vědom práv nepominutelných dědiců. Těmi jsou děti zůstavitele a nedědí-li, pak jsou jimi jejich potomci. Originál závěti sepsané notářem zůstává vždy uložen u notáře a údaj, že závěť byla sepsána, notář zapisuje do elektronické Evidence právních jednání pro případ smrti vedené Notářskou komorou České republiky.“

Radim Neubauer, notář

• Seznam všech notářů v České republice:

www.nkcr.cz/seznam-notaru

Závěť sepsaná vlastnoručně

Nejjednodušší formou závěti je ta, kterou napíšete a podepíšete vlastní rukou. Takto sepsanou závěť můžete poté dát do úschovy notářovi, který ji zaeviduje v *Evidenci právních jednání pro případ smrti*. Můžete ji samozřejmě také nechat doma nebo u někoho, komu důvěřujete. Má to však tu nevýhodu, že se o ní notář projednávající dědictví nemusí dozvědět.

Výhoda: nepotřebujete přítomnost dalších osob (svědků nebo notáře).

Nevýhoda: pokud by došlo ke sporu mezi dědici, je možné, že by takto sepsaná závěť mohla obsahovat formální chyby.

Závěť sepsaná za účasti svědků

Závěť můžete také sepsat za účasti dvou svědků. V tom případě nemusíte závěť psát vlastní rukou, stačí ji vlastní rukou podepsat. Každý svědek se pak na závěť podepíše, uvede, že je svědek, a své údaje (adresu, datum narození, případně další kontaktní údaje). Je však potřeba dát pozor na to, že ne každý je způsobilý být svědkem.

Svědkem nemůže být například:

- ten, komu je něco odkazováno (toto omezení lze překonat tím, že příslušnou pasáž zůstavitel napíše vlastní rukou nebo jí budou přítomni tři svědci),
- ten, kdo je dědicovi osobou blízkou,
- ten, kdo je zaměstnancem dědice,
- a vybrané další osoby.

• Přesné znění podmínek pro svědky závěti naleznete v ustanovení § 1539–1541 občanského zákoníku.

Stejně jako u vlastnoruční závěti i zde se doporučuje dát závěť notářovi, aby ji uschoval a zapsal do *Evidence právních jednání pro případ smrti*.

KOLIK STOJÍ SLUŽBY NOTÁŘE

(stav k červenci 2017)

Dědická smlouva

Odměna notáře za sepsání dědické smlouvy závisí na hodnotě majetku, který je předmětem smlouvy a pohybuje se v rozmezí od 2 % do 0,1 % plus DPH. S výší majetku procentní sazba klesá.

Závěť a odkaz

Notářovi za sepsání závěti nebo odkazu a uložení v *Evidenci právních jednání pro případ smrti* zaplatíte částku, která nezávisle na hodnotě majetku činí 1 800 Kč bez DPH.

V *Evidenci* může notář zaevidovat i závěť (či odkaz), kterou mu přinesete a kterou jste sepsali dle uvedených pravidel. Za takovou úschovu a evidenci zaplatíte notářovi 1 100 Kč bez DPH.

UŽITEČNÉ ODKAZY

Koalice Za snadné dárcovství:

www.snadnedarcovstvi.cz

Závěť pomáhá:

www.zavetpomaha.cz

Seznam notářů v České republice:

www.nkcr.cz/seznam-notaru

Občanský zákoník:

<https://portal.gov.cz/portal/obcan/>
(zákon č. 89/2012 Sb.)

Výklad nového občanského zákoníku – část o dědickém právu:

<http://obcanskyzakonik.justice.cz/index.php/dedicke-pravo/obecne>

Brožura Dědické právo v novém občanském zákoníku:

http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/MS_brozura_dedicke_pravo.pdf (pdf, 580 kb)

O KOALICI ZA SNADNÉ DÁRCOVSTVÍ

Koalice Za snadné dárcovství sdružuje přes **třicet neziskových organizací**.

Jsme nezávislou platformou pro neziskové organizace, které spojuje zájem o **rozvoj vztahového fundraisingu**. Zajímá nás takové dárcovství, které je založené na **vzájemném poznávání dárce a obdarovaného**. Podporujeme spolupráci mezi členskými organizacemi, jejich vzdělávání a snažíme se překonávat překážky, které proces darování komplikují.

Stojíme za dvěma projekty: **Daruj pravidelně** na podporu pravidelného dárcovství a za kampaní **Závěť pomáhá**, která informuje o možnosti odkázat majetek či jeho část na dobročinné účely.

Snažíme se tak změnit fakt, že české neziskové organizace jsou totiž – oproti těm zahraničním – stále silně závislé na příjmech od státní správy či z evropských fondů. Jedním z neúčinnějších způsobů, jak tuto situaci řešit a dosáhnout větší finanční stability, je právě získávání příspěvků od jednotlivců. Tento druh financování je v zahraničí **nejběžnější a nejúspěšnější**.

Všichni členové koalice se zavázali dodržovat **Etický kodex**, který upravuje vztahy mezi neziskovou organizací a jejími dárci.

Výtah z Etického kodexu:

- *Dárce bude informován o poslání a práci neziskové organizace, o účelu, na který bude dar použit, a o způsobilosti organizace využít dar účelně v souladu s posláním.*
- *Dárce bude mít jistotu, že s ním ze strany neziskové organizace bude jednáno profesionálně a v souladu s pravidly slušného chování a žádost o dar a jeho využití bude podána jasným, zřetelným a nematoucím způsobem.*
- *Dárce má možnost pokládat otázky týkající se poskytnutého daru a práce neziskové organizace a má jistotu, že na ně obdrží rychlou, pravdivou, úplnou a otevřenou odpověď.*
- *Dárce má jistotu, že cíle, vize a poslání nestátních neziskových organizací neporušují lidská práva či nějak neznevýhodňují občany.*

Více na:

www.snadnedarcovstvi.cz/o-koalici/eticky-kodex/

**PODROBNÉ A AKTUÁLNÍ INFORMACE O MOŽNOSTI DAROVAT V ZÁVĚTI
NEZISKOVÉ ORGANIZACI NAJDETE NA NAŠEM WEBU:
WWW.ZAVETPOMAHA.CZ**

[O nás](#) [Proč darovat](#) [Jak darovat](#) [Nejčastější otázky](#) [Mýty](#) [Příběhy dárců](#) [Pro média](#) [Kontakty](#)

POMÁHÁM ZA ŽIVOTA, BUDU I PO NĚM.

**MÁTE DOTAZ?
ZAVOLEJTE NÁM NA INFOLINKU KOALICE ZA SNADNÉ DÁRCOVSTVÍ:
608 177 345 | INFO@SNADNEDARCOVSTVI.CZ**

ZÁVĚŤ POMÁHÁ PRŮVODCE DAROVÁNÍM
NA DOBROČINNÉ ÚČELY

VYDALA KOALICE ZA SNADNÉ DÁRCOVSTVÍ V ROCE 2017.

EDITORKA: HANA VALENTOVÁ

GRAFICKÁ ÚPRAVA: PETR ZETEK

TISK: GRAFIA NOVA

PRŮVODCE NAVAZUJE NA KAMPAŇ ZÁVĚŤ POMÁHÁ
(WWW.ZAVETPOMAHA.CZ)